

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Aleny Jedličkové a soudců Mgr. Michaela Nipperta a JUDr. Kláry Bernardové ve věci žalobce: **M. M.**, nar. xxx, bytem xxx, xxx, zastoupený JUDr. Michalem Říhou, advokátem se sídlem Praha 5, Ke Klimentce 2186/15, proti žalované: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Praha 2, Vyšehradská 16, o 84.000,-Kč s příslušenstvím, k odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 19.11.2013, č.j. 10 C 243/2012 – 54,

t a k t o :

- I.** Rozsudek soudu I. stupně se ve výroku I. ohledně částky 14 000,- Kč **p o t v r z u j e .**
- II.** Ve výroku III. se **m ě n í** tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci náklady řízení ve výši 16.456,-Kč do třiceti dnů od právní moci rozsudku k rukám advokáta JUDr. Michala Říhy.
- III.** Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

O d ů v o d n ě n í

Napadeným rozsudkem soud I. stupně zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal na žalované zaplacení částky 84.000,-Kč s příslušenstvím (výrok I.). Vyslovil, že usnesení Policie ČR Obvodní ředitelství Praha III, Služba kriminální policie a vyšetřování ze dne

3.10.2007, ČTS: ORIII – 8178/SKPV – HK – 2004, je ve vztahu k žalobci nezákonným rozhodnutím (výrok II.) a žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení (výrok III.).

Takto rozhodl o žalobě, kterou se žalobce domáhal, aby žalované bylo uloženo zaplatit mu zadostiučinění za nemateriální újmu ve výši 84.000,- Kč s příslušenstvím způsobenou mu jednak nepřiměřenou délkou soudního řízení vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 8 pod sp. zn. 1T 14/2008 a jednak nezákonným trestním stíháním zahájeným usnesením policejního orgánu ze dne 3. 10. 2007, č.j. ČTS: ORIII-8178 SKPV-HK-2004 pro podezření ze spáchání trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1, 2 zákona č. 140/1961 Sb., spáchaného ve spolupachatelství dle § 9 odst. 2 tr. zákona, když obžaloby pro tento trestný čin byl zproštěn. Trestním řízením, které trvalo 4 roky, byla žalobci způsobena značná újma, neboť toto řízení představovalo značný tlak nejen na žalobce, ale i na jeho rodinu a přátele. Žalobce se obával budoucnosti, žil ve stresu. Žalobci byla způsobena újma nejen samotným trestním stíháním, ale i nepřiměřenou délkou trestního řízení. Věc nebyla nijak složitá, průtahy v řízení způsoboval soudce obvodního soudu. Řízení zpočátku probíhalo plynule, ale mezi lety 2009 a 2010 došlo v řízení k nedůvodným prodlevám.

Žalovaná nárok žalobce odmítla již v rámci předběžného projednání, když žalobce u ní dne 18. 5. 2012 uplatnil nárok na přiznání přiměřeného zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou nesprávným úředním postupem v citovaném řízení a shora uvedeným nezákonným rozhodnutím. Uvedla, že posuzované řízení trvalo 4 roky a 2 měsíce, probíhalo na dvou stupních soudní soustavy. Nedochovalo v něm k žádným průtahům, řízení bylo komplikovanější, neboť jeden z obžalovaných byl xxx a bezdomovec. Věc bylo složitá po skutkové i právní stránce, v řízení vystupovalo přes 40 poškozených. S ohledem na uvedené skutečnosti žalovaná považovala délku řízení za přiměřenou. Žalovaná rovněž poukázala na to, že z rozhodnutí soudů vyplynulo, že se žalobce dopustil protiprávního jednání. Poskytnutí odškodnění by tak bylo v rozporu s dobrými mravy. Navíc žalobce byl již v minulosti za obdobnou trestnou činnost odsouzen. V daném případě nebyl žalobce odsouzen jen proto, že Policie ČR nezajistila klíčové důkazy.

Soud I. stupně poté, kdy zjistil, že žalobce své nároky na náhradu nemajetkové újmy u žalované uplatnil ve smyslu § 14 odst. 1, 3 zákona č. 82/1998 Sb. a uspokojen nebyl ani částečně, věc ve smyslu ust. § 15 odst. 2 zák. č. 82/1998 Sb. projednal.

Nároky uplatněné žalobcem posoudil podle § 5 písm. a), b), § 7 odst. 1, § 8 odst. 1, § 13 odst. 1 a § 31a zákona č. 82/1998 Sb., s tím, že žalobce se po žalované domáhá zaplacení jednak zadostiučinění za nemajetkovou újmu ve výši 70.000,- Kč, která mu měla vzniknout nesprávným úředním postupem, a to porušením povinnosti vydat rozhodnutí v řízení vedeném u Obvodního soudu pro Prahu 8 pod sp. zn. 1T 14/2008 v přiměřené lhůtě, a jednak zadostiučinění za nemajetkovou újmu ve výši 14.000,- Kč za vydání nezákonného rozhodnutí v tomto řízení.

Nejprve se zabýval nárokem na přiměřené zadostiučinění za nemajetkovou újmu, která žalobci měla vzniknout nesprávným úředním postupem, spočívajícím v porušení povinnosti vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě (§ 13 odst. 1 věta druhá a třetí zákona č. 82/1998 Sb.), přičemž pro hodnocení přiměřenosti délky řízení též přihlédl ke kritériím uvedeným v ust. § 31a odst. 3 zák.č. 82/1998 Sb. Soud I. stupně shledal, že řízení trvalo od 3. 10. 2007 do 15. 12. 2011, tj. 4 roky a 2 měsíce. Dle soudu I. stupně se tato doba může jevit poněkud delší, avšak zároveň je třeba přihlédnout k tomu, že věc byla poměrně složitá po skutkové i právní

stránce, spisový materiál byl velmi obsáhlý, k trestnímu řízení se připojilo se svými nároky 46 poškozených. Konalo se celkem 12 hlavních líčení, bylo vyslechnuto 39 svědků, byly prováděny listinné důkazy, byl vypracován znalecký posudek a odborné vyjádření. Soud I. stupně v postupu soudu v trestním řízení neshledal žádné průtahy nebo nedůvodná období nečinnosti, soud v řízení postupoval koncentrovaně, úkony činil v běžných lhůtách. Pokud žalobce poukazoval na prodlevy mezi hlavními líčeními v letech 2009 a 2010, uvedl soud I. stupně, že tyto byly způsobeny tím, že na obžalovaného F. byl vydán příkaz k zatčení, proto se hlavní líčení dne 6. 8. 2009 nekonalo a konalo se až po jeho zatčení a vzetí do vazby dne 12. 3. 2010. Prodleva mezi prvním rozsudkem soudu I. stupně a rozhodnutím odvolacího soudu byla způsobena zejména tím, že se rozsudek nedařilo doručit žalobci ani prostřednictvím Policie ČR, od předložení spisu odvolacímu soudu pak bylo rozhodnuto do jednoho měsíce, soud I. stupně nařídil hlavní líčení ihned na den 22. 3. 2011. Prodleva mezi tímto a dalším hlavním líčením dne 8. 8. 2011 byla způsobena jednak vypracováváním odborného vyjádření a jednak nedoručením spisu soudu I. stupně. Dobu čtyř měsíců k rozhodnutí o odvolání shledal soud I. stupně zcela přiměřenou. Ohledně žalobcem tvrzených nedůvodných prodlev pak soud I. stupně uzavřel, že žalobcem označovaná období není možné považovat za nedůvodné průtahy a stát za ně není odpovědný. V této souvislosti poukázal soud I. stupně na to, že v průběhu trestního řízení si ani žalobce na žádné průtahy nestěžoval, nevyužil žádného dostupného prostředku nápravy. Věc byla projednávána dvakrát na dvou stupních soudní soustavy (a v přípravném řízení u Policie ČR). Pokud byl rozsudek soudu I. stupně zrušen odvolacím soudem, pak soud I. stupně následně respektoval pokyny odvolacího soudu, např. nechal vypracovat odborné vyjádření, odvolací soud poté věc pouze jinak právně posoudil. Dle soudu I. stupně se rovněž žalobce na délce řízení podílel tím, že si nepřebíral soudní zásilky, a to trestní příkaz, předvolání k hlavnímu líčení a rozsudek soudu I. stupně, po zvolení obhájce požádal 3x o odročení hlavního líčení. Dle soudu I. stupně je trestní řízení řazeno i Evropským soudem pro lidská práva mezi řízení, kterým přisuzuje zvýšený význam pro účastníky. Ve prospěch žalobce nároku svědčí pouze tento důvod. Soud I. stupně pak na základě shora uvedených skutečností uzavřel, že délka trestního řízení byla přiměřená a nedošlo tak k nesprávnému úřednímu postupu ve smyslu § 13 odst. 1 věty druhé a třetí zák. č. 82/1998 Sb. spočívajícím v porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě, není proto dána odpovědnost žalované za škodu (resp. nemajetkovou újmu). Soud I. stupně proto žalobu v části, kterou se žalobce po žalované domáhal poskytnutí zadostiučinění v penězích ve výši 70.000,- Kč se 7,5 % úrokem z prodlení od 19. 11. 2012 do zaplacení, jako nedůvodnou zamítl.

Následně se zabýval nárokem žalobce na náhradu nemajetkové újmy ve výši 14.000,- Kč za nezákonné trestní stíhání. Vyšel z toho, že v řízení bylo prokázáno, že trestní stíhání žalobce pro trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, 2 trestního zákona spáchaného ve spolupachatelství podle § 9 odst. 2 trestního zákona bylo zahájeno usnesením policejního orgánu Policie ČR, Obvodní ředitelství Praha III ze dne 3. 10. 2007, ČTS: ORIII-8178/SKPV-HK-2004, rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 8. 8. 2011, č.j. 1T 14/2008-956 ve spojení s rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 15. 12. 2011, č.j. 67To 318/2011-1017 byl žalobce zproštěn obžaloby podle § 226 písm. b) trestního řádu, čímž zároveň došlo ke zrušení usnesení policejního orgánu o zahájení trestního stíhání žalobce. Soud I. stupně konstatoval, že usnesení o zahájení trestního stíhání podle § 160 odst. 1 tr. řádu je nezákonným rozhodnutím ve smyslu § 8 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. v případě, kdy trestní stíhání neskončí pravomocným odsouzením, k tomu odkázal na konstantní judikaturu Nejvyššího soudu (např. rozsudek ze dne 31. 3. 2003, sp. zn. 25Cdo 1487/2001). Uzavřel, že trestní stíhání žalobce neskončilo pravomocným odsouzením, proto mu vznikl nárok na náhradu škody z titulu vydání nezákonného rozhodnutí dle § 7 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb.,

resp. nárok na náhradu nemajetkové újmy dle § 31a odst. 1, 2 zák. č. 82/1998 Sb. V této souvislosti se pak zabýval tím, zda je dostačujícím zadostiučiněním za nemajetkovou újmu způsobenou žalobci nezákonným rozhodnutím konstatování porušení práva nebo zda žalobci náleží zadostiučinění v penězích (§ 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb.). Podotkl, že při stanovení formy či výše zadostiučinění soud vychází především z povahy trestní věci, z délky trestního řízení a následků způsobených trestním řízením v osobnostní sféře žalobce, přičemž přihlédne i k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo, avšak kritéria uvedená v § 31a odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb. se nepoužijí, neboť se týkají výlučně stanovení odškodnění v případě nesprávného úředního postupu spočívajícího v porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě, kdy rovněž odkázal na judikaturu Nejvyššího soudu (z např. rozsudky ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 30Cdo 2813/2011 nebo ze dne 21. 8. 2012, sp. zn. 30Cdo 2256/2011).

V této souvislosti soud I. stupně konstatoval, že žalobce byl stíhán pro trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, 2 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, spáchaného ve spolupachatelství, za který bylo možné v případě vydání odsuzujícího rozsudku uložit žalobci trest odnětí svobody v trvání 6 měsíců až tří let. Délka trestního řízení, tj. 4 roky a 2 měsíce, byla s ohledem na veškeré rozhodné skutečnosti přiměřená. Žalobce sice byl, jako všichni obžalovaní obecně, po tuto dobu vystaven stresu a nejistotě, jak a kdy jeho trestní stíhání skončí, nicméně byl stíhán na svobodě a vysoký trest mu nehrozil, s trestním řízením měl navíc několik zkušeností z minulosti, kdy byl stíhán a pravomocně odsouzen pro majetkovou trestnou činnost, nemohlo proto na něho působit v takové intenzitě, jak by působilo na bezúhonného člověka. Dle soudu I. stupně povaha trestné činnosti (trestný čin proti majetku), pro kterou byl žalobce stíhán, zpravidla nepůsobí přílišné společenské odsouzení stíhaného, jak by tomu mohlo být v případech trestního stíhání pro trestný čin proti životu a zdraví, proti svobodě a lidské důstojnosti nebo hrubě narušující občanské soužití, apod. Žalobce netvrdil žádné konkrétní zásahy do jeho osobnostní sféry, a to ani po poučení soudem dle ust. § 118a odst. 1 o.s.ř. Soud I. stupně proto uzavřel, že konkrétní zásahy do osobnostní sféry žalobce v příčinné souvislosti s jeho trestním stíháním nebyly zjištěny, nebylo zjištěno, zda a jak byla poškozena jeho pověst, ani kdo všechno o jeho trestním stíhání věděl, či zda o jeho trestním stíhání a jakým způsobem informovala média. Soud I. stupně s odkazem na judikaturu Ústavního soudu a Nejvyššího soudu ČR uvedl, že každé trestní řízení negativně ovlivňuje osobní život trestně stíhaného, na kterého je sice do okamžiku právní moci meritorního rozhodnutí třeba pohlížet jako na nevinného, avšak samotný fakt trestního stíhání je zátěží pro každého obviněného. Nicméně forma a případná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, tj. její přiznání je nad rámec konstatování porušení práva namístež pouze tehdy, jestliže by se z hlediska obecné slušnosti poškozenému satisfakce skutečně mělo dostat. V daném případě, zejména když žalobce vůbec netvrdil žádné konkrétní zásahy do své osobnostní sféry, především do soukromého, rodinného či profesního života, a kdy svůj nárok opíral pouze o odkaz na nálezy Ústavního soudu (sp. zn. I. ÚS 85/04 či sp. zn. IV. ÚS 355/05), a proto, že přiznání zadostiučinění v penězích by bylo v rozporu s všeobecně chápanou představou spravedlnosti (zejm. trestní minulost žalobce či více než 40 poškozených, kteří jednání žalobce, pro které byl stíhán, vnímali jako vybočující z mezí obecné morálky), dospěl soud I. stupně k závěru, že konstatování nezákonnosti usnesení o zahájení trestního stíhání je dostačujícím zadostiučiněním za nemajetkovou újmu vzniklou žalobci vydáním nezákonného rozhodnutí. Proto žalobu i v části, kterou se žalobce po žalované domáhal poskytnutí zadostiučinění v penězích ve výši 14.000,- Kč se 7,5 % úrokem z prodlení od 19. 11. 2012 do zaplacení, jako nedůvodnou zamítl.

O nákladech řízení rozhodl s odkazem na ust. § 142 odst. 2 o.s.ř.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný včas odvolání, kterým napadl část zamítavého výroku rozsudku soudu I. stupně ve vztahu k nároku na zaplacení nemajetkové újmy ve výši 14.000,-Kč za nezákonné trestní stíhání a navazující výrok o náhradě nákladů řízení. Žalobce uvedl, že soud I. stupně sice seznal zásah do práv žalobce nezákonným trestním stíháním, avšak nepřiznal žalobci žádnou satisfakci v penězích, když konstatoval, že postačujícím je pouze vyslovení nezákonnosti trestního stíhání, zejména když žalobce svůj nárok v tomto směru opíral jen o ústavní nálezy a netvrdil žádné konkrétní skutečnosti. S tímto závěrem soudu I. stupně žalobce nesouhlasil, považoval ho za nesprávný, účelový a rozporný se stávající judikaturou. V této souvislosti odkázal zejména na nález Ústavního soudu sp.zn. III.ÚS 1976/09, z něhož dle jeho názoru, jednoznačně vyplývá bez dalšího jeho nárok na odškodnění utrpěné nemajetkové újmy v penězích, aniž by žalobce musel dokazovat jakékoli další skutečnosti – konkrétní dopady nezákonného trestního stíhání do své osobnostní, rodinné, společenské, pracovní sféry. A to proto, že v dané věci nezákonné trestní stíhání žalobce trvalo více než 4 roky. Dle žalobce není ani správný závěr soudu I. stupně, že pouhé konstatování nezákonnosti trestního stíhání je dostatečnou formou satisfakce. V této souvislosti odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR 30 Cdo 1891/2012 podle něhož je konstatování porušení práva formou zadostiučinění, při které stát prostřednictvím orgánu veřejné moci uzná, že jeho postupem k zásahu do práv poškozeného došlo a v důsledku toho ke vzniku nemajetkové újmy došlo. Pokud v odůvodnění zprošťujícího rozsudku takové konstatování absentuje, nelze uvažovat o tom, že by samotným zproštěním obžaloby se dostalo poškozenému satisfakce odpovídající konstatování porušení jeho konkrétního práva nebo práv v důsledku trestního stíhání. S ohledem na citovaný judikát měl žalobce zato, že soud I. stupně dospěl k nesprávnému závěru, že konstatování nezákonnosti usnesení o zahájení trestního stíhání je dostačujícím zadostiučiněním za nemajetkovou újmu vniklou žalobci nezákonným rozhodnutím, aniž by se blíže zabýval obsahem zprošťujícího rozhodnutí. Pokud by tak učinil, zjistil by, že ve zprošťujícím rozsudku ke konstatování nezákonnosti usnesení o zahájení trestního stíhání nedošlo. V této souvislosti žalobce rovněž poukázal na to, že soud je vázán žalobním návrhem, vyjma případů uvedených v ust. § 153 odst. 2 o.s.ř. Avšak o tento případ v daném řízení nešlo, a proto soud rozhodl o něčem, čeho se žalobce ani nedomáhal. S ohledem na výše uvedené se žalobce domáhal, aby odvolací soud napadený rozsudek soudu I. stupně změnil v napadené části zamítavého výroku ohledně částky 14.000,-Kč tak, že žalované bude uloženo tuto částku, spolu s příslušenstvím žalobci zaplatit a současně bude žalobci přiznáno i právo na náhradu nákladů řízení.

Žalovaná ve vyjádření k odvolání uvedla, že se plně ztotožňuje se závěry soudu I. stupně, považuje je za zcela správné. Žádala proto, aby odvolací soud napadené rozhodnutí soudu I. stupně jako věcně správné potvrdil.

Odvolací soud přezkoumal napadené rozhodnutí soudu I. stupně dle ust. § 212, § 212a odst. 1,5) občanského soudního řádu ve znění účinném do 31.12.2013 (článek II. bod 2 přechodných a závěrečných ustanovení zák. č. 293/2013 Sb.) – dále jen o.s.ř. a dospěl k závěru, že odvolání žalobce není důvodné.

Soud I. stupně po provedeném dokazování zjistil správně skutkový stav věci, a to v rozsahu potřebném pro spolehlivé rozhodnutí. Tento také správně posoudil po právní stránce, a to za použití přiléhavé judikatury. Své rozhodnutí podrobně a velmi pečlivě odůvodnil, jeho závěry, z nichž vychází rozhodnutí ve věci samé jsou srozumitelné a logické. Odvolací soud se zcela ztotožnil s napadeným rozhodnutím soudu I. stupně, ve věci samé, a proto pro stručnost v tomto směru odkazuje na jeho odůvodnění.

S ohledem na nejnovější judikaturu Nejvyššího soudu ČR však nepřisvědčil rozhodnutí soudu I. stupně o nákladech řízení. Nejvyšší soud ČR se ve svém rozhodnutí ze dne 5.2.2014, sp.zn. 30 Cdo 2707/2013 zabýval otázkou nákladů řízení v případech, kdy žalobci nebylo přiznáno odškodnění utrpěné nemajetkové újmy v penězích, ale formou konstatování porušení práva. V tomto rozhodnutí dovolací soud dospěl k závěru, že „výsledek řízení projevující se tím, že poškozený žalobce dosáhne satisfakce uložením povinnosti škůdce nahradit mu nemateriální újmu anebo poskytnout mu morální satisfakci, popř. dosáhne konstatování porušení práva, lze hodnotit ve smyslu zásad úspěchu ve věci obdobně jako plný úspěch (§ 142 odst. 1 o. s. ř.), byť žalobci výrokově nebylo přiznáno jím požadované plnění nebo jeho výše. Dovolací soud na tomto místě vychází ze závěrů obsažených v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 2. 3. 2011, sp. zn. 30 Cdo 5210/2009, dle nějž „má poškozený – posuzováno z hlediska materiální spravedlnosti – v zásadě plný úspěch (byť mu jím žalované zadostiučinění bylo přiznáno jen v poloviční výši), neboť lze dovodit, že se mu podařilo prokázat příčinnou souvislost mezi nemateriální újmu mu způsobenou a nesprávným úředním postupem – podařilo se mu prokázat základ nároku. Odměna advokáta za zastupování v řízení, jehož předmětem je náhrada nemajetkové újmy za nesprávný úřední postup či nezákonné rozhodnutí ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb., se vypočte z tarifní hodnoty stanovené podle § 9 odst. 4 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb.“

S ohledem na výše citovanou judikaturu tak žalobci náleží náhrada nákladů řízení sestávající z nákladů právního zastoupení, a to za celkem čtyři úkony právní služby dle ust. § 11 odst. 1 písm. a, d, g) vyhl.č. 177/1996 Sb. (převzetí zastoupení, žaloba, vyjádření k podání žalované a účast na jednání dne 19.11.2013) po 3.100,-Kč, dále paušální náhrada hotových výdajů ke každému úkonu právní služby po 300,-Kč dle ust. § 13 odst. 3 citované vyhlášky a dle ust. § 137 odst. 3 ve spojení s ust. § 151 odst. 2 o.s.ř. 21% daň z přidané hodnoty ve výši 2856,-Kč. Žalobci tak na náhradě nákladů řízení před soudem I. stupně náleží částka 16.456,-Kč.

Odvolací soud k námitkám žalobce uvádí následující:

Pokud se žalobce dovolává nálezu Ústavního soudu ČR sp.zn. III. ÚS 1976/09 ze dne 13.12.2011 a dovozuje z něj, že na jeho základě automaticky žalobci vzniklo právo na odškodnění nemajetkové újmy v souvislosti s nezákonným trestním stíháním v penězích, pak odvolací soud s tímto výkladem nesouhlasí. Žalobce totiž pomíjí, že takovéto odškodnění přísluší tam, kde nejen doba mezi zahájením trestního stíhání a v jeho skončení je delší než v řádu týdnů či měsíců, ale je současně vázáno i k tomu, že trestní stíhání musí být zastaveno proto, že skutek, z něhož byl jednotlivce obžalován se buď vůbec nestal, nebo jej tato osoba nespáchala nebo že skutek nebyl trestným činem. V daném případě však k zastavení trestního stíhání z žádného z těchto důvodů nedošlo, neboť ze zprošťujícího rozsudku je zřejmé, že ke zproštění žalobce došlo jen v důsledku nedostatku důkazů. V této souvislosti je třeba rovněž odkázat na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 27.6.2012, sp.zn. 30 Cdo 2813/2011, v němž dovolací soud uvedl, že zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou trestním stíháním, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem, se poskytuje podle § 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb., jenž je normou s relativně neurčitou hypotézou, která není stanovena přímo právním předpisem, a jenž tak přenechává soudu, aby podle svého uvážení v každém jednotlivém případě vymezil sám hypotézu právní normy ze širokého, předem neomezeného okruhu okolností. Soudy při stanovení formy či výše zadostiučinění vychází především z povahy trestní věci, též z délky trestního stíhání, a především dopadů trestního stíhání do osobnostní sféry poškozené osoby.

Forma a případná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, tj. její přiznání je nad rámec konstatování porušení práva namíste pouze tehdy, jestliže by se z hlediska obecné slušnosti poškozenému satisfakce skutečně mělo dostat. V tomto rozhodnutí vymezil tři základní kritéria, jež je třeba v souvislosti s posouzením odškodnění za nemajetkovou újmu hodnotit, a to povaha trestní věci, délka trestního stíhání a následky způsobené trestním řízením v osobnostní sféře poškozené osoby. Toto posledně uvedené kritérium umožňuje zohlednění individuálních následků trestního stíhání v osobnostní sféře poškozené osoby, jež mohou být umocněny či zmírněny v důsledku objektivních skutečností daného případu. Jinak řečeno, negativní dopady zahájeného trestního stíhání do osobnosti člověka – morální narušení osobnosti (integrity) poškozeného v době trestního stíhání a narušení její profesní, soukromé, rodinné, popřípadě i jiné sféry života (viz výše) – mohou být zvýrazněny či naopak potlačeny podle intenzity naplnění prvních dvou kritérií. Které konkrétní složky osobnosti mohou být zahájením a vedením trestního stíhání v konkrétním případě narušeny, nelze předem taxativně stanovit. Je proto úkolem soudů, aby v každém jednotlivém řízení k tvrzení účastníků (a případným důkazním návrhům) toto zjišťovaly. Dle dovolacího soudu okolnosti posuzovatelné v rámci třetího kritéria mají být v rámci kontradiktornosti řízení žalobcem tvrzeny a prokazovány (nejsou-li uznány za nesporné žalovaným škůdcem ve smyslu § 120 odst. 4 o. s. ř.). Jejich dopad do stanovení výše odškodnění je pak otázkou právního posouzení ze strany soudu.

Z předloženého spisu je zřejmé, že soud I. stupně postupoval v intencích výše uvedené judikatury, žalobce vyzval ve smyslu ust. § 118a odst. 1 k doplnění žalobních tvrzení a důkazů právě ve vztahu ke skutečnostem týkajícím se třetího kritéria, tedy dopadů do osobnostní, rodinné, pracovní, případně jiné sféry života žalobce. Žalobce však výzvě soudu nevyhověl a setrval toliko na svém odkazu pouze na výše citovanou judikaturu ústavního soudu. Soud I. stupně se pak s touto skutečností v napadeném rozsudku zcela správně vypořádal, když uzavřel, že žalobce netvrdil, ani neprokazoval žádné negativní dopady nezákonného trestního stíhání do této osobnostní sféry.

Pokud žalobce namítal, že soud I. stupně je vázán žalobním návrhem a rozhodl –li o vyslovení nezákonnosti usnesení o zahájení trestního stíhání vůči žalobci, pak rozhodl o něčem co nebylo předmětem řízení, nepovažuje odvolací soud ani tuto námitku za důvodnou. Zde je třeba odkázat na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 30 Cdo 1891/2012 ze dne 4.9.2013 v němž dovolací soud mimo jiné uvedl, že „podle ust. § 31a odst. 2 OdpŠk se zadostiučinění poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlédne k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo. V případě § 31a odst. 2 OdpŠk (zák.č. 82/1998 Sb.) se jedná o ustanovení, u kterého je na místě aplikace § 153 odst. 2 o. s. ř. ve vztahu k formě poskytovaného odškodnění. V daném případě totiž způsob vypořádání vztahu mezi účastníky vyplývá přímo z právního předpisu a v tomto ohledu omezuje účastníky v možnosti se svými nároky volně nakládat, neboť soud rozhodne o konkrétní formě zadostiučinění podle pořadí určeného v ustanovení § 31a odst. 2 OdpŠk za současného posouzení přiměřenosti zvolené formy zadostiučinění utrpěné nemajetkové újmě (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 2011, sp. zn. 30 Cdo 1684/2010).“

Toto rozhodnutí současně vyvrací i námitku žalobce, že se konstatováním nezákonnosti usnesení o zahájení trestního stíhání nedostalo žalobci žádné satisfakce, neboť dovolací soud v této souvislosti uvedl, že „, co se týče konstatace porušení práva, zákon nevymezuje, kdo a jak může porušení práva konstatovat, lze tedy uvažovat i o tom, že se tak

stane například již v samotném řízení, v němž je odstraňováno nezákonné rozhodnutí (tedy již v trestním řízení), či v řízení, v němž je správnost úředního postupu přezkoumávána příslušnými orgány, tedy v řízení o odpovědnosti státu z dle zák.č. 82/1998 Sb.(Vojtek, P.: Odpovědnost za škodu při výkonu veřejné moci. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, 390 s.).“ Což ostatně vyplývá i z první věty uvedeného judikátu, kterou žalobce citoval, avšak nesprávně vyložil.

Odvolací soud proto z výše uvedených důvodů rozsudek soudu I. stupně v napadené zamítavé části ve vztahu k částce 14.000,-Kč jako odškodnění imateriální újmy vzniklé žalobci nezákonným trestním stíháním jako věcně správný potvrdil (§ 219 o.s.ř.).

S ohledem na současnou judikaturu uvedenou shora pak změnil (§ 220 odst. 1 písm.b/ o.s.ř.) nákladový výrok rozsudku soudu I. stupně tak, že žalované uložil zaplatit žalobci náklady řízení ve výši 16.456,-Kč.

Zamítavý výrok I. ohledně částky 70 000,- Kč a výrok II. zůstal odvoláním nedotčen (§ 206 odst. 2 o.s.ř.).

O nákladech odvolacího řízení rozhodl dle ust. § 224 odst. 1 ve spojení s ust. § 142 odst. 2 o.s.ř. za situace, kdy žalobce byl v odvolacím řízení úspěšný pouze částečně, přičemž poměr jeho úspěchu a neúspěchu je vyrovnaný.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **l z e z a splnění podmínek uvedených v ust. § 237 o.s.ř. podat dovolání** k Nejvyššímu soudu ČR, a to do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu u soudu, který rozhodoval v prvním stupni (Obvodní soud pro Prahu 2).

V Praze dne 27. května 2014

Mgr. Alena Jedličková, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Lucie Gudeljová